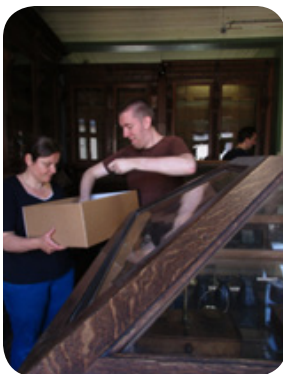

Nieuwsbrief KOKW

September 2016: nieuwsbrief 3 van 2016

In dit nummer op pagina:

- 1 Voorwoord
- 2 Kringnieuws
- 7 Activiteiten SteM
- 10 Kalender

OPROEP

Ontvangt u nog een papieren versie van deze nieuwsbrief?

Graag hadden wij uw e-mail- adres ontvangen op info@kokw.be, zodat u voortaan deze nieuwsbrief digitaal kan ontvangen. Bedankt hiervoor.

Voorwoord

Beste KOKW-leden

We hebben net de drie drukste maanden in mijn loopbaan als voorzitter achter de rug. Met de gehele ploeg hebben we voornamelijk in juni, juli en augustus volop het gehele Huis Janssens leeggemaakt. We hadden natuurlijk de afgelopen twee jaar al gewerkt, onder het moto 'festina lente', maar vanaf einde mei hebben we een tandje bijgestoken.

Ook de medewerkers van het SteM, met in de hoofdrol Els Baetens (de pendant in het museum van onze Sofie Buyse), hebben volop hun verantwoordelijkheid opgenomen. Zo konden we samen het strakke tijdschema bewaren. Het doet raar hoor, onze maatschappelijke zetel zo naakt te zien, maar het is de verdomde plicht van dit bestuur om de KOKW klaar te maken voor de post-restauratieperiode.

Wij kunnen dus inderdaad bevestigen dat de buitenrestauratiewerken in de maand oktober 2016 van start zullen gaan, zoals ons altijd is voorgespiegeld.

Het leegmaken was inderdaad een hele klus, maar de sfeer zat goed. Veel hoorde niet thuis in de Kring, maar andere schatten op zolder hebben we wel degelijk gevonden. Het verhaal dat de museumstukken van de Duitse bezetting gedurende WO I waren verstopt klopt wel degelijk: achter verschillende 'geheime' deuren mochten we nog enkele unieke stukken – in goede staat – ontdekken. DOVO weet ons nu zeker wonen, want we mochten nog twee obussen ontdekken.

Het is onze zoveelste fantastische ervaring die we gezamenlijk mochten beleven: iedereen draagt zijn of haar steentje bij, en zo alleen kunnen we de verdere basis leggen voor de werking post-restauratie.

Het mooie gevolg zal zijn dat alles (boeken, 3D-voorwerpen, kaarten, foto's en prenten, archieven, ...) zal geïnventariseerd zijn wanneer we er opnieuw intrekken.

Maar we willen onze reguliere werking ook niet vergeten. U houdt toch ook september 2017 vrij? Dan hebben

wij onze tentoonstelling in het kader van 800 jaar Sint-Niklaas: u komt toch ook?

Een weerom tevreden voorzitter.

Chris De Beer – voorzitter KOKW

Kringnieuws

LEESKRING DAVIDSFONDS I.S.M. DE STEDELIJKE MUSEA, DE STEDELIJKE OPENBARE BIBLIOTHEEK EN DE KOKW – DONDERDAG 8 SEPTEMBER OM 20U., STEM

"HET ORANGISME IN HET WAASLAND EN IN HET BIJZONDER IN DE STEDEN LOKEREN EN SINT-NIKLAAS"

Hilaire Libaut, oud-burgemeester van Lokeren, stelde zich de vraag hoe het kwam dat in het Waasland en vooral in de steden Lokeren en Sint-Niklaas, lang nadat in 1830 de Belgische staat was opgericht, de orangistische stroming nog zoveel succes kende. De resultaten van dit onderzoek worden uitvoerig toegelicht in bovenvermelde publicatie.

De bespreking van dit boek wordt geleid door de heer Ward Bohé, conservator van de Stedelijke Musea van Sint-Niklaas.

Verloop van de avond:

- duiding van het onderwerp met powerpoint.
- bespreking van het boek; lezers aan het woord.
- rondleiding in het SteM langs voorwerpen en kunst die het einde van de 18de en het begin 19de eeuw illustreren.

Inkom: leden KOKW gratis, leden Davidsfonds 3 euro, niet-leden Davidsfonds 5 euro.

Datum: donderdag 8 september 2016 om 20u.

Plaats: SteM, Zwijgershoek 14, Sint-Niklaas.

Info: r.demeerleer@pandora.be of tel. 03 296 05 23.

TENTOONSTELLING "WOI GELEZEN IN ZIJN AFFICHES" IN DESTELBERGEN – LEZING SANDRA VANCAUWENBERGHE OP DONDERDAG 8 SEPTEMBER 2016 OM 20U., ZAAL BERGINE, DESTELBERGEN

De tentoonstelling "WOI gelezen in zijn affiches" van de KOKW in samenwerking met VOS Vlaamse Vredesbeweging komt van 27 augustus 2016 tot 18 september 2016 in het Gemeentelijk Museum Destelbergen.

De muuraffiches die in opdracht van de Duitse bezetter gemaakt zijn, geven nu, ruim 100 jaar later, nog steeds een vrij objectief beeld van hoe de bevolking ver van het front een strijd voerde om te overleven onder het Duitse gezag. Vele van de affiches geven een inkijk in de controles, rantsoeneringen, opeisingen en represailles

tijdens "De Grote Oorlog".

Toch moet je af en toe tussen de lijntjes lezen om de enorme impact van de oorlog op de gewone mens bloot te leggen.

Dat doet Sandra Vancauwenberghe dan ook tijdens een lezing georganiseerd door Oost-Oudburg en de werkgroep 14-18 van Destelbergen. Zij belicht verscheidene aspecten van de 700 WOI-affiches van de KOKW: Wat verkondigen ze? Hoe zijn ze opgesteld en vervaardigd? Door wie? Wat was de bedoeling? Welke impact hadden ze? enz.

De lezing gaat door in zaal Bergine, Dendermondesteenweg 439, Destelbergen op 8 september 2016 om 20u. (deuren open vanaf 19u).

OPEN MONUMENTENDAG 2016 – ZONDAG 11 SEPTEMBER 2016

Op Open Monumentendag 2016 willen we je met het thema 'Hoog-Laag' uitdagen om vanuit een ander oogpunt en met een nieuwe blik te kijken naar je dagelijkse omgeving: de stad, het dorp, de straten, de gebouwen, het landschap.

'Hoog-Laag' is misschien geen evidente invalshoek voor Sint-Niklaas, maar toch worden we er overal mee geconfronteerd. Hoge gebouwen bieden je een blik op de stad vanuit een ander perspectief, een grondplan van de stad in 3D. De klim brengt misschien wel je hartslag naar omhoog. Of kijk omhoog als je rondloopt, en ontdek schoonheid waar je altijd over keek.

Bij deze editie wordt deelgemeente Belsele extra in de kijker geplaatst.

Grijp op Open Monumentendag de kans om - zeker ook in Belsele - ongekende maar zeer verrassende prachtige, groene plekjes te ontdekken. Vergeet vooral je fototoestel niet want je kan unieke beelden maken. Nieuw dit jaar is een familiezoektocht die vertrekt vanuit het toeristisch infokantoor op de Grote Markt en de samenwerking met Warp- Coup De Ville.

Op Open Monumentendag zijn alle activiteiten gratis, behalve de locaties (Het Landhuis, Huis Myle, tuin Wijn- en likeurhandel De Clercq, Collegekerk e.a.) die exclusief opgenomen zijn in het circuit van Coup de Ville <http://warp-art.be/coupdeville-2016/>

De KOKW zal op OMD partner zijn in volgende activiteiten:

1. "Hoger-Lager bij de paters recoletten"

Op verkenning in het College met de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Waasland
Ervaren gidsen van de KOKW nemen je mee voor een geleid bezoek aan de voormalige kloostersite van de paters recoletten (1689). Deze gebouwen maken sinds 1808 deel uit van het Sint-Jozef-Klein-Seminarie, beter gekend als het College. We nemen een kijkje in de

kapittelzaal, gaan op zoek naar de vroegere slaappleatsen, werkplaatsen en brouwerij en ontdekken een deel van de kelders. In een tweede deel gaan we naar boven. Via het doksaal van de barokke Sint-Antoniuserk, de zolders en de gewelven van de site geraken we in de hogere sferen van deze unieke 17de-eeuwse plek in het hartje van de stad.

Mogelijks kan je ook een glimp opvangen van de hedendaagse kunst die daar in het kader van Coup de Ville aanwezig is.

Wat? geleide wandelingen, 90 minuten

Waar? Calfac, Collegestraat 31

Wanneer? 10.00, 11.00, 13.30, 14.30, 15.30 en 16.30 uur

2. Kaart du Caju

De KOKW toont op Open Monumentendag in primeur de onlangs door het provinciebestuur gerestaureerde "Caerte figuratieve der Heerlijkheden van het Beversche, Puyenbeke, Paddenschoot en Aerschot geënclaveerd binnen de Prochie van Belcele (gecopieert uyt de Caerte der vorseide Prochie van Belcele alsmede uyt de werken van lantmeters P. Van Landeghem en J.B. Manderschaidt ende naer verscheidene gedaene verbeteringen der abusen en erreuren daer mede bevonden te accorderen...)" door J.J. du Caju (1785). U kan de kaart bekijken in de oude pastorie van Belsele.

Waar? Belseledorp 90

Wanneer? 10.00 tot 18.00 uur

3. Bij wijn- en likeurhandel De Clercq (Zamanstraat 2-4) kan u in de vitrine de oude gevelsteen 1691 (collectie KOKW) van de vroegere brouwerij "Den Ancker" bekijken.

Bezoek zeker ook eens De Walvis (Ankerstraat 27) en het nabije pand "Faems-Bonne" (Ankerstraat 14), waar in primeur de kortfilm "Goed bewaarde winkelinterieurs: Sint Niklaas" getoond wordt. Een portret van twee winkeliers en de geschiedenis van hun winkel. Aan het woord Josette Amand van De Walvis en haar overbuur, Leo De Clercq van de gelijknamige wijn- en likeurhandel. De film duurt 25 minuten. Alle drie de panden zijn open tussen 12 en 16u.

4. Tip: Breng zeker een bezoek aan de kerk van Tereken (waar ook Monumentenwacht Vlaanderen actief zal zijn) en aan de pas gerestaureerde kapel van Tereken en conciërgewoning van Walburg.

Centraal infopunt:

voor Sint-Niklaas: Toerisme Sint-Niklaas, Grote Markt 45, Sint-Niklaas

voor Belsele: muziekclub 't Ey, Koutermolenstraat 6, Belsele.

Praktische informatie:

De meeste locaties in Sint-Niklaas en Belsele liggen op wandelafstand van elkaar.

Ze zijn ook zonder gids, met infofiche te bezoeken.

Een plannetje afhalen kan in de infopunten of binnenkort hier downloaden.

Wil je zelf een parcours samenstellen?

Dat kan via de website van Herita: www.openmonumentendag.be

Contact en info

- Tot 9 september: dienst cultuur, Grote Markt 1, 9100 Sint-Niklaas, 03 778 33 38, cultuur@sint-niklaas.be
- Op 11 september tijdens Open Monumentendag (open van 10 tot 18.00 uur) Toerisme Sint-Niklaas, Grote Markt 4, 9100 Sint-Niklaas, 03 778 35 00, toerisme@sint-niklaas.be

WIE OPRUIMT DIE VINDT

Met het oog op de komende restauratie van het Huis Janssens dachten we, na maanden van met verbazing klasseren, inventariseren en verpakken, de collectie van de KOKW in het huis wel te hebben gekarteerd. Niets bleek minder waar. Met al zijn hoekjes, kantjes en goed verborgen ruimtes bevatten de zolders van het Huis Janssens nog enkele onvermoede schatten.

Her en der verspreid vonden we reeds speren en schilden uit de voormalige Belgische kolonie Kongo. Maar het openen van een, verholen op de hoogste verdieping van het huis, uit Kongo verzonden en nog steeds dichtgetimmerde kist met daarin tal van traditionele Afrikaanse maskers, fetisch-objecten, muziekinstrumenten, houten beelden en tal van al handwapens, sloeg ons met verbazing. Gezien de hoeveelheid zal het ons wat tijd kosten om deze stukken nader te duiden. Wij houden u op de hoogte.

En er is meer. Het lijkt erop dat een deel van de befaamde en verloren gewaande collectie Eerste Wereldoorlog die de KOKW tijdens het Interbellum tentoonstelde, werd teruggevonden. Want weggestopt in een wandkast onder de nok, zat een grote verzameling van Duitse helmen, gasmaskers, lansen, communicatieapparatuur en ja zelfs een handgemaakte wandklok. Contacten met het Koninklijk Legermuseum te Brussel bevestigden ons al de historische waarde.

Voor de nieuwsgierigen: een aantal van deze WO I-stukken zijn reeds in bruikleen gegeven aan het Internationaal Ex-Libris Museum voor de tentoonstelling 'Oorlogen en vredeswensen' lopende van 18 september tot 11 december 2016 te Sint-Niklaas. Komt dat zien!

Erik Janssen – bestuurslid KOKW

MASSAFOTOSHOOT: 'ZIJDE GIJ OOK VAN SINNEKLOAS' OP ZONDAG 18 SEPTEMBER 2016, 15U. VOOR STADHUIS

Heeft u een warm hart voor Sint-Niklaas? Dan wordt u op zondag 18 september 2016 om 15 uur verwacht voor het stadhuis voor een massafotoshoot. Het campagnebeeld zal dan gemaakt worden voor de stratententoonstelling 'zijde gij ook van Sinnekloas'. Deze expo loopt in de herfst van 2017 in SteM Zwijgershoek in het raam van 800 jaar Sint-Niklaas. De KOKW organiseert mee

Fetisch-beeld

Duitse Veldtelefoon

deze tentoonstelling.

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM GESLOTEN TOT 1 JANUARI 2017

Als gevolg van de nakende restauratie van het Huis Janssens zal de leeszaal van de KOKW tot 1 januari 2017 gesloten zijn.

Bestuursleden en medewerkers werken intensief verder werken aan het opruimen en leegmaken van het Huis Janssens. Tot onze spijt kunnen we momenteel geen bezoekers in de leeszaal ontvangen.

Gelieve voor dringende opzoekingen/vragen een afspraak te maken via info@kokw.be. Dan wordt bekeken of wij u alsnog kunnen verder helpen. Alvast bedankt voor uw begrip.

VOORSTELLING ANNALEN OP ZONDAGVOORMIDDAG 22 NOVEMBER 2016 IN STADHUIS LOKEREN

De voorstelling van deel 119 van de Annalen zal doorgaan op zondagvoormiddag 22 november om 10.30u. in het stadhuis van Lokeren (Groentemarkt 1).

Prof. Emmanuel Gerard zal een gelegenheidstoespraak houden over de moord op Patrice Lumumba en de parlementaire onderzoekscommissie. Meer info volgt in de volgende nieuwsbrief.

MEELZAK WERELDOORLOG I – DEFINITIEVE OPNAME IN DE TOPSTUKKENLIJST

De Kring ontving een brief dat de Vlaamse minister van Cultuur, dhr. Sven Gatz, op 21 juni 2016 beslist heeft om de meelzak uit Wereldoorlog I uit de collectie van de Kring als definitieve maatregel op te nemen in de lijst van het roerend cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap.

Korte beschrijving:

- Meelzak Wereldoorlog I, 38 x 78 cm, 1914-1918.
- Specifiek kenmerken: opdruk deels onleesbaar, in blauwe inkt: Belgian Relief, Linn ... Kansas, Winter ... Flour, Belgian Relief CO. Pleasanton, Kans. US, Belgian Relief Flour; Leeuw met Belgische vlag (geborduurd 1914-1915) en Zij zullen hem niet temmen.
- Inventarisnummer archiefcollectie KOKW 1226.

Motivatie:

Als symbool van de omvangrijke internationale voedselsteun, die België tijdens de Eerste Wereldoorlog kreeg, heeft deze bloemzak een grote waarde voor het collectieve geheugen. Het gaat om één van de weinige materiële getuigen van de

voedselhulp tijdens Wereldoorlog I daar er weinig dergelijke geborduurde bloemzakken in publieke collecties in ons land te vinden zijn. De meeste bevinden zich in de Verenigde Staten. Bovendien draagt de bijzondere en unieke iconografie door combinatie van symbolen van Belgisch en Vlaams patriottisme bij tot de zeldzaamheid van het stuk. Als schakelfunctie is het een voorbeeld van handwerk ("volkskunst") uit de bezetting van de Eerste Wereldoorlog.

IN MEMORIAM

Wij vernamen het overlijden van ons medelid dhr. Richard Thiron (°Sint-Niklaas, 30 april 1953 †Sint-Niklaas, 26 augustus 2016), echtgenoot van mevr. Christine Hofman.

Richard was de bezieler van het historische pijp- en tabakmuseum, dat gevestigd is in de Regentiestraat. Hij was ook een vermaard pijproker en winnaar van verscheidene pijprookwedstrijden in binnen- en buitenland.

Langs deze weg betuigt het bestuur van de Kring zijn oprechte deelneming aan de getroffen familie.

Activiteiten SteM

TENTOONSTELLING 'WEINIG OM HET LIJF – GESCHIEDENIS VAN DE LINGERIE (1890 TOT VANDAAG)' – TOT ZONDAG 18-09-2016 – STEM

Je kan je nog even laten onderdompelen in de wereld van de lingerie tijdens de tentoonstelling 'Weinig om het lijf – geschiedenis van de lingerie (1890 tot vandaag)'. Nog tot en met zondag 18 september kan je alles te weten komen over cache-corsets, torselets, porte-jarretelles, brassières en zelf een opblaasbare bustehouder. Nog een paar leuke activiteiten zwaaien het kleine stukje stof, dat tot ieders verbeelding spreekt, uit!

Dinsdag-zaterdag 14-17u., zondag 11-17u.
Toegang 5 EUR / 2,50 EUR met korting / gratis: kinderen tot en met 12 jaar, houders museumkaart, lerarenkaart. Gratis toegang tot alle musea op elke zondag van 11-13u.

TENTOONSTELLING 'OORLOGEN EN VREDES- WENSEN IN DE KLEINGRAFIËK' - 18-09-2016 > 11-12-2016 - INTERNATIONAAL EXLIBRISCENTRUM, GERARD GAUDAENZAAL, STEM

De tentoonstelling is het resultaat van een exploratie in de collecties van het Internationaal Exlibriscentrum. Het werd een boeiende zoektocht naar de thema's 'oorlog' en het direct daaruit volgende 'vredesverlangen'. Niet alleen exlibrisen maar ook andere soorten kleingrafiek zoals illustraties en nieuwjaars-

wensen komen aan bod. De afbeelding in zijn volledige context vertelt vaak een pakkend achtergrondverhaal. De kleine prenten geven doordringende inzichten in de tijdsgeest. Af en toe kun je er uit aflezen hoe mensen omgaan met hun overtuiging, trauma's, inzichten, ervaringen, vrees en hoop in conflicten die deel uitmaken van de wereldgeschiedenis. De tentoonstelling omvat maar liefst 203 stukken kleingrafiek en is ingedeeld in volgende thema's: WO I, WO II, algemene oorlogssymboliek, andere conflicten en vrede.

De tentoonstelling wordt aangevuld met militaria uit de collectie van de KOKW, pas opgediept uit het Huis Janssens bij het ontruimen ter voorbereiding van de restauratie van het gebouw.

Dinsdag – zaterdag 14-17u, zondag 11-17u.

5 EUR / 2,50 EUR met korting,; gratis: kinderen tot en met 12 jaar, houders museumkaart, lerarenkaart. Gratis toegang tot alle musea op elke zondag van 11-13u.

MUSEUMRONDLEIDING IN 'OORLOGEN EN VREDESWENSEN IN DE KLEINGRAFIK' – ZONDAG 16-10-2016, 14.30U. - STEM

Reserveer vooraf uw plaats telefonisch op 03 778 34 50 tijdens de kantooruren: maandag-vrijdag 8.30-12 uur / 13.30 -17 uur of via mail: reservaties.musea@sint-niklaas.be; uiterste inschrijvingsdatum 13-10-2016.

MAAND VAN DE ARCHEOLOGIE – THEMA 'RITUELEN'

LADIESNIGHT: RITUELEN VROEGER EN VANDAAG – DONDERDAG 13-10-2016, 20U., STEM

Bij bijzondere overgangen in het leven zoals geboorte, het volwassen worden, huwelijk, dood ... stopt de mens even zijn dagdagelijks routine. Deze scharniermomenten in ieders bestaan gaan vaak gepaard met heel specifieke handelingen, ook wel rituelen genaamd. Tijdens ladiesnight laat een gids dames kennismaken met enkele bijzondere archeologische vondsten die eeuwen geleden bij rituelen werden gebruikt. Verder wordt ook een brug naar het heden gemaakt. Welke rituelen vinden wij nog terug in ons leven? Heeft elke cultuur dezelfde rituelen of juist niet? Deelnemers aan ladiesnight mogen ook hedendaagse voorwerpen rond rituelen meebrengen en het verhaal van dit bijzonder object of ritueel met de groep delen. Kom met je vriendinnen naar onze traditionele ladiesnight en laat je verrassen!. Het wordt vast en zeker een gezellig moment. Inschrijven is de boodschap!

Toegang 5 EUR / 2,50 EUR met korting / gratis houders museumkaart en lerarenkaart
Reserveren telefonisch via 03 778 34 50 (tijdens kantooruren) of via reservatie.musea@sint-niklaas.be.
Opelet uiterste inschrijvingsdatum is 11-10-2016.

*AVONDLEZING 'ALCHEMIE: MIDDELEEUWSE
FABEL OF HEDENDAAGSE WETENSCHAP?'
MET MARNIX L'HOËST – DONDERDAG 20-10-
2016, 20U. STEM*

Al sinds de oudheid is de mens gefascineerd door de veranderende natuur. Dit heeft hem er toe aangezet om zelf te zoeken naar de essentie van natuur. Maar deze zoektocht heeft veel meer opgebracht dan wat hij kon vermoeden. Elke cultuur heeft zijn vorm van alchemie, in deze lezing wordt de focus voornamelijk gelegd op de Europese alchemie. De Steen der Wijzen, het Levenselexir dat onsterfelijk maakt, het maken van Goud, de Smaragden Tafel,Een razend interessante wandeling door de symboliek, de kennis en de wetenschap die verscholen zit in de alchemie. En in hoeverre heeft alchemie onze moderne wetenschappen beïnvloed?

Toegang 5 EUR/ 2,50 EUR met korting/ gratis houders museumkaart, lerarenkaart.

Kalender

- Za: Bibliotheek en documentatiecentrum gesloten tot 1 januari 2017
- Do 8/9, 20u.: Leeskring Davidsfonds i.s.m. de Stedelijke Musea, de Stedelijke Openbare Bibliotheek en de KOKW over het boek 'Orangisme in het Waasland' van Hilaire Liebaut, SteM
- Do 8/9, 20u. lezing Sandra Vancauwenberghe n.a.v. tentoonstelling "WOI gelezen in zijn affiches" in Destelbergen – zaal Bergine, Dendermondsesteenweg 439, Destelbergen
- Zo 11/9: Open Monumentendag
- Zo 22/11, 10.30u.: voorstelling Annalen (deel 119), stadhuis Lokeren

MET DANK AAN:

Met steun van de

